

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion
Mardari Dumitru
Bejenaru Iurie

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocata Maria Corolevschi în numele inculpatului Ala Rustam, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 29 septembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

ALA Rustam Xxxx *născut la*
xx xxxxx xxxx, originar și domiciliat în or.
Xxxxxx, str. X. Xxxxxx xx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.11.2017 – 12.03.2018;

Instanța de apel: 04.04.2018 – 11.07.2018;

21.03.2019 – 29.09.2020;

Instanța de recurs: 23.08.2018 – 12.02.2019;

08.12.2020 – 25.01.2021.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 12 martie 2018, *cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală*, procesul penal în privința lui Ala Rustam, învinuit în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, a fost încetat din motivul împăcării părților.

Prin aceeași sentință au fost condamnați și Golubaș Valeriu, Romașcu Mihail și Țurcan Lucian, însă hotărârile în privința lor nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Ala Rustam

în noaptea de 01 spre 02 septembrie 2016, împreună și de comun acord cu Golubaș Valeriu și încă o persoană neidentificată de OUP, acționând cu intenție directă, urmărind scopul de răpire a mijlocului de transport, fără scop de însușire, intenționat, de pe platoul din fața blocului locativ nr. 20/3 de pe str. M. Eminescu, Fălești, au răpit autoturismul de model „VAZ 21011” cu n/î XX XX XXX, care aparține lui Bordian Anatolie, pe care ulterior l-au abandonat pe str. C. Stereri, Fălești, unde a fost depistat de către colaboratorii de poliție.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de fond a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului Ala Rustam întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, după indicii calificativi: răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire, săvârșit de două persoane.

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apeluri de către procurorul în Procuratura raionului Fălești, Sergiu Mititelu și inculpatul Golubaș Valeriu

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Fălești, Sergiu Mititelu, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Ala Rustam să fie condamnat în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a), 84 Cod penal la patru ani și opt luni închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea conform art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

În motivarea apelului a argumentat că:

- este inadmisibilă încetarea procesului penal în privința lui Ala Rustam, în prezența interdicției prevăzute de legiuitor, dat fiind faptul că cele două componente de infracțiune, jaful și răpirea mijlocului de transport, fac parte din același capitol al Codului penal ce se referă la infracțiuni contra patrimoniului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 iulie 2018 apelurile declarate de către procurorul în Procuratura r-nului Fălești, Mititelu Sergiu și apelul declarat de inculpatul Golubaș Valeriu au fost respinse ca nefondate.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recursuri ordinare au declarat procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Elena Lisnic și avocatul Rotari Mihaela în numele inculpatului Golubaș Valeriu.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 februarie 2019, recursurile ordinare au fost admise, cu casarea deciziei instanței de apel din 11 iulie 2018 în privința lui Ala Rustam, în partea încetării dosarului penal de învinuire a acestuia în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

S-a casat parțial decizia instanței de apel din 11 iulie 2018 și sentința din 12 martie 2018 în cauza penală privindu-l pe Golubaș Valeriu, cu rejudecarea

cauzei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri în privința lui Golubaș Valeriu.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 septembrie 2020, a fost admis apelul procurorului, casată sentința în latura penală în privința lui Ala Rustam și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Ala Rustam a fost condamnat în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, la închisoare pe un termen de 1 an și 8 luni.

Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru cumul parțial de sentințe, s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată stabilită prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Fălești) din 27 martie 2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 8 luni.

În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului Ala Rustam a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 4 ani, cu obligarea acestuia să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului abilitat.

7.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a încadra acțiunile inculpatului Ala Rustam în prevederile art. 192¹ alin. (2) lit. c) Cod penal.

Verificând legalitatea și temeinicia concluziei instanței de fond în partea încetării procesului penal de învinuire a lui Ala Rustam în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, instanța de apel a statuat că prima instanță a dat o interpretare eronată a prevederilor art. 109 alin. (1) Cod penal, reieșind din faptul că infracțiunile de la art. 187 și art. 192¹ Cod penal, sunt similare, fiind vădite trăsăturile comune dintre acestea, anume prin prisma obiectului juridic la care atentează, ca și criteriu.

Aceste infracțiuni sunt incriminate de normele cuprinse în capitolul VI al Părții Speciale a Codului penal, constituind infracțiuni contra patrimoniului, fapt care denotă clar existența unei afinități de natură a lor. În context, Colegiul penal a stabilit că obiectul juridic generic al infracțiunilor specificate îl formează relațiile sociale cu privire la patrimoniu.

A reținut instanța de apel, că prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Fălești) din 23.03.2017, Ala Rustam a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b) și e) Cod penal, fiindu-i numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 alin. (1) Cod penal și stabilirea unei perioade de probațiune de 2 ani.

Astfel, săvârșirea de către Ala Rustam a infracțiunii prevăzute la art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, de la 10 spre 11 septembrie 2016, obstrucționează aplicabilitatea instituției împăcării părților în procesul penal de învinuire a inculpatului Ala Rustam.

Comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, a avut loc în interiorul perioadei de probă instituită inculpatului Ala Rustam prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Fălești din 23.03.2017, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate lui Ala Rustam, prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Fălești) din 23.03.2017, nu s-a constatat ca fiind anulată în termenul de probă. Respectiv, reiese că antecedentul penal este nestins.

La stabilirea pedepsei inculpatului Ala Rustam, instanța de apel ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75, 70 alin. (3), 79 Cod penal, precum și prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, că infracțiunea comisă de Ala Rustam face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana celui vinovat, de faptul comiterii infracțiunii în timpul minoratului, de recunoașterea vinovăției și căința sinceră, de cele comise, instanța de apel a conchis că corectarea și reeducarea inculpatului Ala Rustam este posibilă cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 8 luni, însă nefiind necesară executarea reală a acesteia, urmând a fi suspendată condiționat, cu instituirea unei perioade de probă pe un termen de 4 ani.

8. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară avocatul Corolevschi Maria, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului declarat, invocă următoarele:

- infracțiunile de la art. 187 și art. 192¹ Cod penal, nu sunt similare, iar instanța de fond just a ajuns la concluzia corectitudinii aplicării instituției împăcării în privința inculpatului Ala Rustam.

- Instanța de apel urma să țină cont de faptul că prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale;

- Eronat a reținut instanța de apel că săvârșirea de către Ala Rustam a infracțiunii prevăzute la art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, de la 10 spre 11 septembrie 2016, obstrucționează aplicabilitatea instituției împăcării părților în procesul penal de învinuire a inculpatului Ala Rustam.

8.1. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, pledând pentru declararea recursului ca fiind admisibil, cu emiterea încheierii privind trimiterea recursului pentru judecare în Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție.

9. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că recursul apărătorului urmează a fi admis, inclusiv din oficiu conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

În speță se atestă că, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului însă critică hotărârea recurată sub aspectul necesității încetării procesului penal în privința inculpatului, pe motivul împăcării părții, motivând că infracțiunile prevăzute de art. 192¹ alin. (2) Cod penal și art. 187 Cod penal, nu sunt similare.

La acest aspect, Colegiul va reține ca fiind suficientă concluzia instanței de apel precum că „*raționamentul primei instanțe denotă o interpretare eronată a prevederilor art. 109 alin. (1) Cod penal*” și că „*infracțiunile prevăzute la art. 187 și 192¹ Cod penal sunt similare. Or, vădite sunt trăsăturile comune dintre acestea, anume prin prisma obiectului juridic la care atentează, ca și criteriu. Aceste infracțiuni sunt incriminate de normele cuprinse în capitolul VI al părții speciale a Codului penal, constituind infracțiuni contra patrimoniului, fapt care denotă clar existența unei afinități de natură a lor*” concluzie pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin.

Astfel, argumentul recurentului privind necesitatea aplicării prevederilor art. 109 Cod penal în privința inculpatului, a fost combătut de instanța de apel în mod corespunzător, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs România din 16 februarie 2010*, statuează că art. 6§1 din CtEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*hotărârea Van de Hurk vs Olanda, din 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, se notează că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la rejudecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale în partea stabilirii pedepsei în privința inculpatului Ala Rustam, și în continuare, Colegiul se va expune asupra erorilor admise.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 7.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel privind stabilirea pedepsei inculpatului Ala Rustam este prematură și afectată de eroarea de drept prescrisă în pct. 10) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală și anume că s-au aplicat pedepsei individualizate contrar prevederilor legale.

La dispunerea casării deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, Colegiul ține cont de faptul că, recursul ordinar în cauza penală reprezintă o cale de atac ordinară, ca și apelul, preponderent de casare, destinată a repara, în principal, erorile de drept comise de instanța de fond.

Conform art. 16 alin. (3), 60 alin. (1) lit. b), (4), (7) Cod penal, faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 5 ani inclusiv, se consideră infracțiuni mai puțin grave. Prescripția se va întrerupe dacă, până la expirarea termenelor prevăzute la alin. (1), persoana va săvârși o infracțiune pentru care, conform prezentului cod, poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 2 ani. Calcularea prescripției în acest caz începe din momentul săvârșirii unei noi infracțiuni. Persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 5 ani din ziua săvârșirii unei infracțiuni mai puțin grave. Termenele prescripției de tragere la răspundere penală se reduc pe jumătate pentru persoanele care la data săvârșirii infracțiunii erau minori.

Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării

judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție. La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată.

În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Colegiul notează că termenul pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) Cod penal, a început a curge în cazul inculpatului Ala Rustam de la data de 02 septembrie 2016, fapta infracțională respectivă fiind prescrisă la data de 02 martie 2019. Or, la caz, infracțiunea pentru care acesta a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 27 martie 2017, a fost comisă la data de 21 august 2016, deci, anterior momentului comiterii infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) Cod penal, noaptea de 01 spre 02 septembrie 2016.

Prin urmare, în temeiul împrejurărilor enunțate și dat fiind că *inculpatul Ala Rustam – născut la xx xxxx xxxx*, a comis infracțiunea prevăzută de art. 192¹ alin. (2) Cod penal, în noaptea de 01 spre 02 septembrie 2016, în timpul minoratului (*la acea dată inculpatul Ala Rustam avea vârsta de 17 ani și 6 luni*), care este o infracțiune mai puțin gravă, și din ziua săvârșirii ei a expirat termenul de prescripție de 2 ani și 6 luni, se impune admiterea recursului, casarea parțială a deciziei contestate în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul vizat, prin care inculpatul Ala Rustam, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, se liberează de pedeapsă pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal.

De asemenea, instanța de recurs consideră necesară excluderea aplicării prevederilor art. 84 Cod penal la numirea pedepsei de către instanța de apel, odată cu adoptarea unei hotărâri de condamnare, fără stabilirea pedepsei penale, în cazul expirării termenului de prescripție.

În rest, decizia contestată urmează a fi menținută.

10. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocata Maria Corolevschi în numele inculpatului Ala Rustam, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 septembrie 2020 în cauza penală în privința lui Ala Rustam, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre.

Ala Rustam Xxxx, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, se liberează de pedeapsă pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal.

Se exclud prevederile art. 84 alin. (4) Cod penal, aplicate în privința inculpatului Ala Rustam Xxxx, la numirea pedepsei.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 februarie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Catan Liliana

Guzun Ion

Mardari Dumitru

Bejenaru Iurie